

На основу чл. 16. и 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 14. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК О УТВРЂИВАЊУ БАЗЕ ТРОШКОВА И ЈЕДИНИЧНЕ ЦИЈЕНЕ НАКНАДЕ ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА У ВАЗДУШНОЈ ПЛОВИДБИ НА РУТИ

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

- (1) Овим правилником утврђују се одговорности учесника и методологија у процесу израде базе трошкова и утврђивања јединичне цијене накнаде за пружање услуга у ваздушној пловидби на рути у ваздушном простору Босне и Херцеговине - FIR Сарајево.
- (2) Овим правилником утврђује се примјена методе пуне надокнаде трошкова за обрачун трошкова у систему ваздушне пловидбе на рути у ваздушном простору Босне и Херцеговине - FIR Сарајево с циљем успостављања базе рутних (en route) трошкова.
- (3) Овај правилник заснива се на стандардима и принципима за утврђивање базе трошкова за рутне накнаде и обрачун јединичне цијене накнаде у оквиру заједничког система рутних накнада EROCONTROL-a.

Члан 2.

(Примјена и надлежности)

- (1) За примјену овог правилника одговорни су:
  - а) Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ВНДСА);
  - б) Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ВНАНСА);
  - ц) пружалац услуга у ваздушној пловидби из друге државе, уколико пружа услуге у ваздушном простору Босне и Херцеговине у складу са чланом 5. став (5) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18).
- (2) ВНДСА је надлежна за консолидовање података свих субјеката укључених у базу рутних (en route) трошкова Босне и Херцеговине и утврђивање јединичне цијене рутне (en route) накнаде.
- (3) ВНАНСА је дужна благовремено доставити ВНДСА приједлоге прелиминарне и коначне базе рутних (en route) трошкова као и стварних рутних (en route) трошкова за претходну годину.
- (4) ВНДСА је дужна са одредбама и садржајем овог правилника упознати пружаоца услуга из става (1) тачка ц) овог члана.
- (5) Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог ВНДСА, доноси одлуку о утврђивању планских износа прихода по основу пружања услуга у ваздушној пловидби (рутне накнаде) у ваздушном простору Босне и Херцеговине за сваку текућу годину.

Члан 3.

(Појмови и скраћенице)

- (1) За потребе овог правилника примјењују се дефиниције и појмови из члана 2. Правилника о успостављању оквира за стварање Јединственог европског неба ("Службени гласник БиХ", број 40/20) и дефиниције из члана 2. и Анекса I Правилника о утврђивању општих и посебних захтјева за пружаоце услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем ("Службени гласник БиХ", бр. 10/23 и 78/23).
- (2) Независно од става (1) овог члана, за потребе овог правилника примјењују се сљедеће дефиниције:
  - а) **зона наплате рутних (en route) накнада (en route charging zone)** је обим ваздушног простора у којем се пружају услуге у ваздушној пловидби на рути и за који се утврђује јединствена база трошкова и јединствена јединична цијена рутне (en route) накнаде, а који се протеже до горњег ваздушног простора, укључујући и тај простор;
  - б) **база рутних (en route) трошкова (en route cost base)** је утврђени плански износ рутних (en route) трошкова за одређени временски период;
  - ц) **јединична цијена накнаде (unit rate of charge)** је цијена накнаде за пружање једне јединице услуге у ваздушној пловидби на рути у ваздушном простору Босне и Херцеговине;
  - д) **рутна (en route) накнада (en route charge)** је накнада за услуге у ваздушној пловидби на рути у ваздушном простору коју плаћа оператор ваздухоплова за сваки лет ваздухоплова који улази у зону наплате рутних (en route) накнада Босне и Херцеговине;
  - е) **план наплате накнада за услуге у ваздушној пловидби (charging scheme for air navigation services)** је план који је израђен тако да се обезбиди транспарентност и консултације о томе како се обрачунавају трошкови пружања услуга у ваздушној пловидби и расподјела трошкова између различитих услуга;
  - ф) **корисник услуга у ваздушној пловидби (user of air navigation services)** је оператор ваздухоплова у вријеме када се изводи лет или, ако идентитет оператора ваздухоплова није познат, власник ваздухоплова, уколико он не докаже да је у то вријеме неко друго лице било оператор ваздухоплова;
  - г) **представник корисника ваздушног простора (airspace users' representative)** је свако правно лице или други субјект који заступа интересе једне или више категорија корисника услуга у ваздушној пловидби;
  - х) **пуна надокнада трошкова (Full Cost Recovery)** је метода надокнаде укупних рутних (en route) трошкова за одређени временски период;
  - и) **стварни трошак (actual cost)** је трошак који је настао у календарској години за пружање услуга у ваздушној пловидби које су предмет овјерених финансијских извјештаја или, у недостатку таквих овјерених финансијских извјештаја, које су предмет завршне ревизије;
  - ј) **изјава о рутним (en route) трошковима (statement on en route charges)** је исказ о стварним рутним (en route) трошковима за одређени временски период;

- к) **VFR лет** (visual flight rules - VFR flight) је лет који се изводи према правилима за визуелно летење;
- л) **IFR лет** (instrument flight rules - IFR flight) је лет који се изводи према правилима за инструментално летење;
- м) **AIP** (Aeronautical Information Publication - AIP) је Зборник ваздухопловних информација Босне и Херцеговине;
- н) **Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине - BHDCA** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA) је државни надзорни орган - NSA (National Supervisory Authority - NSA);
- о) **Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине - BHANSA** (Bosnia and Herzegovina Air Navigation Services Agency - BHANSA) је пружалац услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине;
- п) **EUROCONTROL** (European Organisation for the Safety of Air Navigation) је Европска организација за безбједност ваздушне пловидбе;
- р) **Међународна Конвенција "EUROCONTROL"** (EUROCONTROL International Convention relating to Co-operation for the Safety of Air Navigation) је Међународна Конвенција о сарадњи на безбједности ваздушне пловидбе "EUROCONTROL" од 13. децембра 1960. године са свим измјенама и Протокола од 8. октобра 2002. године о приступању Европске заједнице "EUROCONTROL-у." ("Службени гласник БиХ" - Међународни уговори, број 18/2003);
- с) **Држава уговорница** (Contracting States) је уговорна странка Међународне Конвенције EUROCONTROL;
- т) **CRCO** (EUROCONTROL's Central Route Charges Office) је Централна канцеларија за рутне накнаде EUROCONTROL-а која врши наплату накнада од корисника ваздушног простора у име држава уговорница Међународне конвенције о сарадњи на безбједности ваздушне пловидбе "EUROCONTROL" и дистрибуише рутне накнаде предметним државама уговорницама;
- у) **Проширени комитет за рутне накнаде EUROCONTROL-а** (EUROCONTROL's Enlarged Committee for Route Charges) је тијело које се састоји од представника држава уговорница Међународне конвенције о сарадњи на безбједности ваздушне пловидбе "EUROCONTROL" које надзире оперативне активности наплате услуга у ваздушној пловидби на руту;
- в) **Стална комисија EUROCONTROL-а** (Permanent Commission - CN) је тијело које се састоји од представника држава уговорница највишег нивоа и задужено је формулисање опште политике EUROCONTROL-а и доношење одлука највишег нивоа. За потребе Међународне Конвенције EUROCONTROL, одредбе које се односе на рутне накнаде, од 12. фебруара 1981. године, Стална комисија се назива "**Проширена комисија**" (Enlarged Commission).

ДИО ДРУГИ - ТРОШКОВИ ПРУЖАЊА УСЛУГА У ВАЗДУШНОЈ ПЛОВИДБИ НА РУТИ

Члан 4.

(Зона наплате рутних (en route) накнада)

- (1) У складу са чланом 19. Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18) успостављена је Област информисања у лету - FIR Сарајево.
- (2) FIR Сарајево из става (1) овог члана је ваздушни простор Босне и Херцеговине у којем се пружају услуге у ваздушној пловидби и који чини зону наплате рутних (en route) накнада Босне и Херцеговине.

Члан 5.

(План наплате рутних (en route) накнада)

- (1) Босна и Херцеговина примјењује одредбе о заједничком систему рутних (en route) накнада утврђене Међународном конвенцијом о сарадњи на безбједности ваздушне пловидбе "EUROCONTROL" ("Службени гласник БиХ", број 18/03) приликом израде плана наплате рутних (en route) накнада.
- (2) План наплате рутних (en route) накнада одражава, директно или индиректно, трошкове настале у пружању услуга у ваздушној пловидби на руту у зони наплате рутних (en route) накнада Босне и Херцеговине.
- (3) Трошкови пружања услуга ваздушне пловидбе на руту финансирају се из рутних (en route) накнада које плаћају корисници услуга у ваздушној пловидби.

Члан 6.

(Трошкови услуга у ваздушној пловидби)

- (1) Пружаоци услуга из члана 2. став (1) тач. б) и ц) утврђују трошкове настале приликом пружања услуга у ваздушној пловидби који се односе на опрему и услуге које се пружају и спроведени су према ICAO Регионалном плану за ваздушну пловидбу, Европска регија (ICAO Region Air Navigation Plan, European Region) у зони наплате рутних (en route) накнада.
- (2) Трошкови из става (1) овог члана укључују административне трошкове, обуке, израде студија, тестове и испитивања, као и истраживање и развој у вези са услугама у ваздушној пловидби.
- (3) Трошкови пружања услуга ваздухопловне метеорологије не исказују се посебно него су интегрална компонента Табеле извјештавања 1 из Анекса овог правилника која детаљно описује трошкове по услугама у ваздушној пловидби.
- (4) Трошкови услуга у ваздушној пловидби обухватају трошкове BHDCA који се односе на извршавање регулаторних и надзорних послова, трошкове ангажовања квалификованих субјеката како је наведено у члану 3. Правилника о пружању услуга у ваздушној пловидби у Јединственом европском небу ("Службени гласник БиХ", број 84/23).
- (5) Трошкови услуга у ваздушној пловидби могу обухватати и трошкове настале на основу међународних споразума у којем је једна од уговорних страна Босна и Херцеговина.
- (6) Трошак доприноса/чланарине EUROCONTROL-у у приједлог своје базе рутних (en route) трошкова укључује BHANSA.

ДИО ТРЕЋИ - МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИЗРАДУ БАЗЕ РУТНИХ (EN ROUTE) ТРОШКОВА И УТВРЂИВАЊА ЈЕДИНИЧНЕ ЦИЈЕНЕ НАКНАДЕ

Члан 7.

(Планирање рутних (en route) трошкова)

- (1) Планирање и израда базе рутних (en route) трошкова у ваздушном простору Босне и Херцеговине врши се у текућој години за период од пет година (n+4) са нагласком на план за наредну годину (n).
- (2) Планирање рутних (en route) трошкова врши се израдом појединачних база рутних (en route) трошкова за сваки појединачни субјект из члана 2. став (1) овог правилника.
- (3) Планирање рутних (en route) трошкова на нивоу Босне и Херцеговине врши се консолидацијом података и израдом јединствене базе рутних (en route) трошкова Босне и Херцеговине за чију израду и достављање у CRCO је надлежна BHDCA.
- (4) Достављање базе рутних трошкова у CRCO врши се путем Табела извјештавања, које су наведене у Анексу овог правилника, а у складу са писаном инструкцијом коју доставља CRCO.
- (5) Табеле извјештавања садрже податке о трошковима за годину у којој се врши планирање (n-1) и претходне године, као и годину за коју се утврђује јединична цијена (n) и наредне године до n+4.
- (6) За годину (n-1) и претходне године уносе се стварни трошкови у Табеле извјештавања, а за годину n и наредне године до n+4 уносе се плански трошкови.
- (7) Стварни трошкови се утврђују на основу потврђених (завршних) рачуна. Плански трошкови у бази рутних (en route) трошкова се утврђују у складу са програмом рада за наредну годину и средњорочним пословним планом субјеката из члана 2. став (1) овог правилника.
- (8) Трошкови у Табелама извјештавања изражавају се у конвертибилним маркама - BAM, а Јединична цијена накнаде се прерачунава у евре - EUR по валутном курсу који доставља CRCO.
- (9) Пружаоцима услуга из члана 2. став (1) тачка ц) прерачунавање трошкова врши се по валутном курсу који доставља CRCO.

Члан 8.

(Рокови за израду и објаву базе рутних (en route) трошкова)

- (1) Пружаоци услуга из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника дужни су најкасније до 20. маја текуће године израдити и доставити BHDCA приједлог својих стварних трошкова за претходну годину и прелиминарних база рутних (en route) трошкова за наредну годину, у складу са Анексом овог правилника.
- (2) Након запримања приједлога прелиминарних база рутних (en route) трошкова из става (1) овог члана, BHDCA обједињује достављене базе рутних (en route) трошкова и на основу истих утврђује приједлог прелиминарне консолидоване базе рутних (en route) трошкова и приједлог прелиминарне јединствене јединичне цијене накнаде Босне и Херцеговине за наредну годину, у складу са Анексом овог правилника.
- (3) BHDCA је дужна консолидовану базу рутних (en route) трошкова из става (2) овог члана објавити на ETNA порталу, платформи којом управља CRCO, најкасније до 1. јуна текуће године.
- (4) Пружаоци услуга из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника дужни су најкасније до 20. октобра текуће

године израдити и доставити BHDCA приједлог својих коначних база рутних (en route) трошкова за наредну годину, у складу са Анексом овог правилника.

- (5) BHDCA је дужна консолидовати податке, те коначну базу рутних (en route) трошкова за наредну годину објавити на ETNA порталу, платформи којом управља CRCO, најкасније до 1. новембра текуће године.
- (6) Након запримања приједлога прелиминарних и/или коначних база рутних (en route) трошкова, BHDCA врши обраду и анализу података ради утврђивања усклађености базе рутних (en route) трошкова са захтјевима овог правилника. Ако се анализом утврди да поједини трошкови нису транспарентни или одговарајуће образложени, BHDCA обавјештава пружаоца услуга у ваздушној пловидби из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника, на којег се то односи, да у најкраћем року достави тражене доказе и додатна образложења.
- (7) Пружалац услуга из члана 2. став (1) тачка ц) дужан је, прије достављања своје прелиминарне и коначне базе рутних (en route) трошкова, усагласити их са BHANSA.
- (8) Уколико пружаоци услуга из члана 2. став (1) тач. б) и ц) не доставе приједлог своје прелиминарне базе рутних (en route) трошкова у складу с роковима из ст. (1) и (4) овог члана, BHDCA може, уз претходне консултације са CRCO, као мјеродавну узети усвојену коначну базу трошкова из претходне године, увећану за стопу инфлације, и исту доставити у CRCO.

Члан 9.

(Транспарентност базе рутних (en route) трошкова)

- (1) Не доводећи у питање члан 16. Правилника о пружању услуга у ваздушној пловидби у Јединственом европском небу ("Службени гласник БиХ", број 84/23), BHDCA и BHANSA организују размјену информација о бази рутних (en route) трошкова, планираним инвестицијама и очекиваним саобраћајем са представницима корисника ваздушног простора, ако они то захтијевају.
- (2) Трошкове утврђене у складу са чланом 6. овог правилника, BHDCA и BHANSA у базу рутних (en route) трошкова на транспарентан начин стављају на увид представницима корисника ваздушног простора и EUROCONTROL-у најмање два пута годишње.
- (3) Подаци из става (2) овог члана заснивају се на Табелама извјештавања и додатним информацијама из Анекса овог правилника.

Члан 10.

(Планирање и расподела рутних (en route) трошкова по услугама)

- (1) Процијењени и стварни трошкови укључују трошкове који су повезани са услугама, опремом и активностима из члана 6. овог правилника и који су утврђени у складу са захтјевима финансијског пословања из члана 11. Правилника о пружању услуга у ваздушној пловидби у Јединственом европском небу ("Службени гласник БиХ", број 84/23).
- (2) BHDCA у сарадњи са BHANSA успоставља одговарајућу пројекцију планова пословања у сврху обрачунавања јединичне цијене накнаде за годину n, при чему се трошкови за годину n утврђују на основу стварних трошкова у посљедњој завршеној финансијској години (година n - 2) која је ажурирана

- према доступним информацијама, посебно буџетским прогнозама које се односе на године $n - 1$ и n .
- (3) Процијењени и стварни трошкови одређују се у конвертибилним маркама - ВАМ.
- (4) Процијењени и стварни трошкови рашчлањују се на трошкове особља, остале оперативне трошкове, трошкове амортизације, трошкове капиталних улагања и посебне ставке, укључујући неповратне порезе и плаћене царине, као и све остале трошкове с тим у вези.
- (5) Трошкови особља укључују бруто зараде, накнаде за прекоремени рад, доприносе на терет послодавца на име здравственог осигурања и осигурања за незапосленост, као и трошкове пензионог фонда и друге погодности.
- (6) Остали оперативни трошкови обухватају трошкове настале у вези са набавком роба и услуга које се користе за пружање услуга у ваздушној пловидби, укључујући трошкове набављених услуга као што су услуге комуникације, трошкове ангажовања спољног особља, као што су консултанти, трошкове материјала, енергената, комуналне трошкове, трошкове изнајмљивања зграда, опреме и уређаја, трошкове одржавања, осигурања и путне трошкове.
- (7) Када пружалац услуга из члана 2. став (1) тач. б) и ц) купује друге услуге у ваздушној пловидби на рути, у том случају је дужан у ставку "остали оперативни трошкови" укључити стварне трошкове тих услуга.
- (8) Трошкови амортизације односе се на укупна основна средства која се користе за потребе пружања услуга у ваздушној пловидби.
- (9) Основна средства се амортизују у складу са њиховим очекиваним вијеском трајања, примјењујући линеарну методу амортизације на основу набавне цијене основних средстава која се амортизују.
- (10) Трошак капитала једнак је производу:
- а) збира просјечне нето књиговодствене вриједности основних средстава које користи пружалац услуга у ваздушној пловидби из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника, која се користе у пословању или су у припреми, и просјечне нето садашње вриједности обртних средстава која су потребна за пружање услуга у ваздушној пловидби; и
- б) пондерисаног просјека каматне стопе на дугове и приход од капитала.
- (11) Ванредне ставке су једнократни трошкови у вези са пружањем услуга у ваздушној пловидби који су настали током године.
- (12) За потребе става (10) тачка б) овог члана, пондерациони фактор је заснован на пропорцији финансирања кроз дуг или из властитог капитала. Каматна стопа на дуг једнака је просјечној каматној стопи на дуг пружаоца услуга у ваздушној пловидби. Код утврђивања прихода од капитала, узима се у обзир финансијски ризик пружаоца услуга у ваздушној пловидби из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника, узимајући као оријентир каматну стопу на државне обвезнице.
- (13) Ако основна средства нису у власништву пружаоца услуга у ваздушној пловидби из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника, али су укључена у обрачун трошкова капитала, ВНДСА обезбјеђује да се трошкови тих основних средстава не надокнађују два пута.
- (14) Трошкови услуга у ваздушној пловидби обухватају сљедеће:
- а) трошкове управљања ваздушним саобраћајем (АТМ) који се дијеле на трошкове:
- услуга у ваздушном саобраћају (АТS),
  - управљања протоком ваздушног саобраћаја (АТFМ),
  - управљања ваздушним простором (АSМ);
- б) трошкове комуникације који се односе на трошкове ваздухопловне фиксне и мобилне услуге за омогућавање комуникације земља-земља, ваздух-земља и ваздух-ваздух за потребе АТС;
- ц) трошкове навигације који се односе на трошкове опреме и услуга које ваздухопловима пружају информације о позиционирању и времену;
- д) трошкове надзора који се односе на трошкове опреме и услуга који се користе за одређивање одговарајућих позиција ваздухоплова како би се омогућило безбједно раздвајање;
- е) трошкове потраге и спасавања (SAR) који се односе на трошкове услуге потраге и спасавања које цивилном ваздухопловству пружа Спасилачко-координациони центар БиХ (RCC);
- ф) трошкови ваздухопловног информисања су трошкови за услуге успостављене унутар утврђеног подручја одговорности за пружање ваздухопловних информација и података неопходних за безбједност, регуларност и ефикасност ваздушне пловидбе;
- г) трошкове ваздухопловне метеорологије који су настали пружањем метеоролошких услуга у ваздушној пловидби.
- (15) Трошкови ВНДСА утврђују се у складу са чланом 6. став (4) овог правилника.
- (16) Трошкови настали на основу међународних споразума утврђују се у складу са чланом 6. став (5) овог правилника.
- (17) Трошкови доприноса/чланарине EUROCONTROL-у утврђују се у складу са чланом 6. став (6) овог правилника.

Члан 11.

(Утврђивање јединичне цијене накнаде)

- (1) Утврђена база рутних (en route) трошкова представља основу за утврђивање висине јединичне цијене накнаде.
- (2) ВНДСА обезбјеђује да се јединична цијена накнаде утврди унапријед за сваку годину у периоду који није дужи од пет година за зону наплате рутних (en route) накнада FIR Сарајево.
- (3) Јединична цијена накнаде обрачунава се тако да се предвиђени трошкови услуга у ваздушној пловидби на рути подијеле са предвиђеним бројем наплативих јединица услуга на рути за годину n . Предвиђени трошкови укључују и финансијски резултат који произилази из вишка или мањка остварених прихода из претходних година.
- (4) ВНДСА, у сарадњи са пружаоцима услуга ваздушне пловидбе, обезбјеђује да се предвиђени рутни (en route) трошкови и сви аспекти детаљног годишњег финансијског плана за петогодишњи период детаљно образложе на заједничким састанцима Проширеног комитета за рутне накнаде EUROCONTROL и организација корисника ваздушног простора (Међународна асоцијација за ваздушни превоз - IATA, Међународна асоцијација ваздушних превозника -

IACA и Европска асоцијација авио-превозника са ниским цијенама - ELFAA).

- (5) Одлуку о јединичној цијени накнаде за све државе чланице EUROCONTROL-а, као и одлуку о каматној стопи на закашњела плаћања рутних (en route) накнада на приједлог Проширеног комитета за рутне накнаде утврђује Проширена комисија EUROCONTROL-а.
- (6) Одлуке Проширене комисије EUROCONTROL-а из става (5) овог члана објављују се у "Службеном гласнику БиХ" и у Зборнику ваздухопловних информација Босне и Херцеговине (AIP).

Члан 12.

(Метода пуне надокнаде трошкова)

- (1) За обрачунавање јединичне цијене накнаде за пружање услуга у ваздушној пловидби на рути у ваздушном простору Босне и Херцеговине примјењује се метода пуне надокнаде трошкова (Full Cost Recovery).
- (2) Примјеном методе пуне надокнаде трошкова, рутне (en route) накнаде за годину n обрачунавају се на основу процијењених трошкова и прогнозе броја наплативих јединица услуга у ваздушној пловидби на рути за ту годину.
- (3) Примјеном методе надокнаде покривености трошкова обезбјеђује се да се сва одступања у односу на предвиђене трошкове уврсте у обрачун за наредни период како би се испоштовао принцип пуне надокнаде трошкова.
- (4) Примјеном методе пуне надокнаде трошкова приликом обрачуна рутних (en route) трошкова за наредне године, трошкови се умањују за остварени вишак или повећавају за остварени мањак прихода из претходних година.
- (5) Износи пренијети у предметну годину се конвертују у евре по курсу који се примјењује на остале трошкове за ту годину.

Члан 13.

(Механизам прилагођавања)

- (1) У случају неочекиваних већих промјена броја наплативих јединица услуга или рутних (en route) трошкова у ваздушној пловидби на рути за зону наплате рутних (en route) накнада, јединична цијена се може мијењати током године, примјеном механизма прилагођавања.
- (2) Прилагођавање базе рутних (en route) трошкова врши се истом процедуром прописаном чланом 8. овог правилника за израду прелиминарне, односно, коначне базе рутних (en route) трошкова.
- (3) Механизам прилагођавања се примјењује како би се обезбиједио коначан поврат само стварних трошкова пружених услуга.

Члан 14.

(Дозначавање рутних (en route) накнада корисницима)

- (1) Дозначавање рутних (en route) накнада врши се на основу писане инструкције коју ВНДСА доставља у CRCO уз претходно спроведене консултације са пружаоцима услуга из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника.
- (2) Дозначавање рутних (en route) накнада корисницима врши CRCO на рачун Централне банке Босне и Херцеговине за ВНДСА и на рачун комерцијалне банке за ВНАНСА и пружаоца услуга из члана 2. став (1) тачка ц) овог правилника.

Члан 15.

(Рачуноводство)

У складу са овим правилником, ВНДСА и ВНАНСА дужне су водити рачуноводство трошкова по унапријед дефинисаним трошковним центрима, како је наведено у Табелама извјештавања из Анекса овог правилника, те расподијелити трошкове који настају приликом пружања услуга у ваздушној пловидби на рути у ваздушном простору Босне и Херцеговине у циљу што транспарентнијег трошења рутних (en route) новчаних средстава и једноставнијег утврђивања стварних трошкова.

Члан 16.

(Изјава о рутним (en route) трошковима)

- (1) У циљу обезбјеђења спровођења пуне надокнаде трошкова из члана 12. овог правилника, пружаоци услуга из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника дужни су у текућој години утврдити ниво стварних трошкова за претходну годину, те сачинити и ВНДСА доставити Изјаву о рутним (en route) трошковима у претходној години, најкасније до 20. маја текуће године.
- (2) Изјава из става (1) овог члана обухвата податке добијене након окончања израде завршног рачуна прихода и расхода за претходну годину, као и пописа сталних средстава закључно са 31. децембром претходне године.

Члан 17.

(Финансијски резултат)

- (1) По окончању израде Изјаве из члана 16. овог правилника, ВНДСА утврђује појединачне, а потом и укупан финансијски резултат Босне и Херцеговине у складу са захтјевима овог правилника.
- (2) Финансијски резултат из става (1) овог члана заснива се на односу између утврђеног нивоа стварних трошкова у претходној години и укупног оствареног прихода за исти период.
- (3) У складу са чланом 16. овог правилника, поврат мањка или вишка наплате рутних (en route) накнада, који је резултат разлике између прихода и трошкова, се преноси и укључује у базу рутних (en route) трошкова за годину n.
- (4) Сваки од пружалаца услуга из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника, као носиоци трошкова, самостално сносе ефекте свог финансијског резултата.
- (5) Уколико постоји потреба да се искористи флексибилност преноса поврата мањка или вишка наплате рутних (en route) накнада на дужи период од n, ВНДСА, у сарадњи са ВНАНСА, о томе обавјештава Проширени комитет за рутне накнаде у писаној форми и са одговарајућим образложењима.
- (6) Износи пренесени у предметну годину се конвертују у евре по курсу који се примјењује на остале трошкове за ту годину.

Члан 18.

(Инспекцијски и стручни надзор)

С циљем обезбјеђења примјене овог правилника, ВНДСА спроводи стручни и инспекцијски надзор над ВНАНСА у складу са одредбама Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 93/09, 41/13 и 53/16), Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), Правилника о надзору у цивилном ваздухопловству ("Службени гласник БиХ", бр. 22/16, 55/18, 5/19, 49/22 и 10/23), Правилника о утврђивању општих и посебних

захтјева за пружаоце услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем ("Службени гласник БиХ" бр. 10/23 и 78/23) и Правилника о пружању услуга у ваздушној пловидби у Јединственом европском небу ("Службени гласник БиХ", број 84/23), те другим примјењивим прописима Босне и Херцеговине.

ДИО ЧЕТВРТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

(Анекс)

Анекс чини саставни дио овог правилника.

Члан 20.

(Престанак важења)

Ступањем на снагу овог правилника престају да важе:

- а) Правилник о начину утврђивања и финансирања трошкова пружања услуга рутне ваздушне

пловидбе у ваздушном простору Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 86/11); и

- б) Правилник о одређивању заједничке шеме накнада за навигационе услуге ваздушног саобраћаја ("Службени гласник БиХ", број 79/10).

Члан 21.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-898-4/25

23. октобра 2025. године
Бања Лука

Генерални директор
Зорислав Ивановић, с. р.

5. Одбитак трошкова додијелених VFR летовима који су изузети од плаћања накнада (у номиналном износу)

5.1 Укупни трошкови									
5.2 Трошкови за изузете VFR летове									
5.3 Укупни трошкови након одбитка (4)									

Трошкови и основна средства у '000 000 националној валути – Јединица услуга у '000 000

(1) Стварна инфлација – прогнозирана инфлација која се користи за утврђивање предвиђених трошкова

(2) Индекс цијена - основица 100 у n-4

(3) Стварни – Предвиђени трошкови у стварним вриједностима – по n-4 цијенама

(4) Стварни трошкови након одбитка трошкова за VFR летове – Предвиђени трошкови након одбитка трошкова за VFR летове

Члан 2.

(Додатне информације уз Табелу 1)

Уз Табелу 1, ВНДСА и пружаоци услуга у ваздушној пловидби из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника достављају најмање следеће информације:

- а) опис методологије која је коришћена за расподјелу трошкова опреме или услуга између различитих услуга у ваздушној пловидби на основу листе опреме и услуга наведених у ICAO Регионалном плану за ваздушну пловидбу, Европска регија (ICAO Regional Air Navigation Plan, European Region) (Doc. 7754, важећа верзија), као и опис методологије која је коришћена за расподјелу тих трошкова између различитих зона наплате накнада, ако је примјењиво;
- б) опис трошкова који настају за Босну и Херцеговину (остали државни трошкови);
- ц) опис и објашњење методе која је усвојена за обрачун трошкова амортизације: историјски трошкови или садашњи трошкови. Ако се користи обрачун на основу садашњих трошкова, достављају се упоредни подаци о историјским трошковима;
- д) правдање трошка капитала, укључујући компоненте основних средстава, могућа прилагођавања укупне имовине и поврата на капитал;
- е) дефинисање критеријума који се користе за расподјелу трошкова између терминалних и услуга на рути;
- ф) расподјела метеоролошких трошкова на директне трошкове и „основне МЕТ трошкове”, који се дефинишу као трошкови пратеће метеоролошке опреме и услуга који такође служе и за метеоролошке потребе уопштено. То укључује опште анализе и прогнозу, метеоролошки радар и сателитско осматрање, мреже за осматрање површине и горњег ваздушног простора, метеоролошке системе за комуникацију, центре за обраду података и пратећа основна истраживања, обуку и управљање;
- г) опис методологије која се користи за расподјелу укупних МЕТ трошкова и основних МЕТ трошкова за потребе цивилног ваздухопловства и између зона наплате рутних (en route) накнада;
- х) опис и објашњење разлика између планираних и стварних износа за годину $n - 2$;
- и) опис и објашњење разлика петогодишњих планираних трошкова за године $n-1$ до $n+4$ на основу пословног плана.

Члан 3.

(Табела извјештавања 2)

- (1) ВНДСА и пружаоци услуга у ваздушној пловидби попуњавају Табелу извјештавања 2 (у даљем тексту: Табела 2) за сваку зону наплате рутних (en route) накнада у њиховој надлежности.
- (2) ВНДСА доставља консолидовану Табелу 2 за сваку зону наплате рутних (en route) накнада у њеној надлежности.

5. Јединичне цијене (Укупни трошкови након одбитка трошкова за VFR летове/Укупно јединица услуга – у националној валути)

5.1 Укупни трошкови 3.2/Јединица услуга 2.1									
5.2 ANSP компонента јединичне цијене									
5.3 ВН међузбир компонента јединичне цијене									
5.4 NSA – Државна компонента јединичне цијене %/n-1									

Трошкови и основна средства у '000 000 националној валути – Јединица услуга у '000 000

(1) Предвиђени трошкови коришћени за обрачун јединичне цијене за (n-4) до (n-2) – Прогнозе од године n-1 су приказани у Табели 1.

(2) Подаци о трошковима приказани су у Табели 1.

(3) Предвиђени салдо за годину n.

Члан 4.

(Додатне информације уз Табелу 2)

Уз Табелу 2, ВНДСА и пружаоци услуга у ваздушној пловидби из члана 2. став (1) тач. б) и ц) овог правилника достављају најмање сљедеће информације:

- а) опис и образложење за успостављање различитих зона наплате рутних (en route) накнада, ако је примјењиво;
- б) опис и објашњење обрачунавања прогнозираних наплативих јединичних услуга;
- ц) опис правила за изузећа и опис финансијских средстава за покривање повезаних трошкова;
- д) опис прихода из других извора када они постоје;
- е) опис и објашњење подстицаја примијењених на пружаоце услуга ваздушне пловидбе и, посебно, модалитета који се примјењују на успостављање регулаторних услова на нивоу јединичне цијене накнаде;
- ф) опис и објашњење циљева у смислу радног учинка и модалитета узетог у обзир приликом успостављања максималних јединичних цијена накнаде;
- г) опис планова пружалаца услуга ваздушне пловидбе како би задовољили пројектовану потражњу и циљеве учинка;
- х) опис и објашњење подстицаја примијењених на кориснике услуга које се пружају на рути, ако је примјењиво;
- и) опис и објашњење методологије коришћене у погледу поврата биланса који произилази из увећаног или умањеног поврата у претходним годинама.